

Nikola Napica

Nikola Napica rođen je u Dubrovniku 16. rujna 1924. god. od oca Andra i majke Anke, rođene Marega.

Otac mu je po zanimanju bio električar, a majka domaćica.

U stalnom radnom i životnom dodiru sa ostalim zanatlijama, šegrtima i radnicima otac mu je rano upoznao svu težinu radničkog života i ogromne socijalne razlike koje su vladale u to vrijeme, tako da je svojim cijelim bićem bio vezan za radničku klasu i njezinu klasnu borbu i kao aktivan član radničkih sindikata često je išao u prvomajskim povorkama sa crvenim karanfilom na reveru.

U Nikolinom se domu na Pelinama 13 teško živjelo. Njegovoj vrijednoj majci nije bilo lako odgajati, hraniti i oblačiti petero djece. Posebno joj je bilo teško kad joj je umrlo najstarije dijete, kćerka Maruška, da bi iza te velike boli, sa još većom brigom, pažnjom i ljubavlju okružila i posvetila Nikoli, Antunu, Ivuši i Mariji.

Slijedećih godina materijalna situacija obitelji se još više pogoršala jer se otac, jedini hranilac u obitelji, razbolio uslijed teškog i napornog rada. Obolio je na plućima i od te bolesti je umro 1939. g. kad mu je sin Nikola poslije završene škole i četverorazredne građanske škole upisao prvi razred Pomorskotrgovačke akademije na Brsaljama-Pile, s željom da nastavi obiteljsku tradiciju koja je dala više vrsnih pomoraca.

Poslije očeve smrti Nikola je majci svakodnevno dosta pomagao u raznim kućnim poslovima, tako da je ona u njemu našla veliki oslonac u savladavanju životnih tegoba. On je često znao kući donijeti komad kruha, graha i ostalih namirnica kupivši ih tj. zarađivši radeći kod imućnijih ljudi. Da bi se zimi ogrijali išao je po suha drva u Srđ i Petku.¹

Odgajajući se u takvim teškim prilikama Nikola se još u ranoj mladosti živo interesirao za političke i socijalne prilike u svom gradu i za očeva života je o tome često s njim razgovarao.

Razmišljajući o eksploataciji i bespravljama koje je vladalo u tom buržoaskom društvu težio je da o tome više sazna, te je počeo više čitati literaturu i novine tražeći u njima odgovore za probleme koji su ga zaokupljali. Na Pomorskoj školi dolazi u kontakt s napredno orijentiranim starijim učenicima te i na taj način širi i produbljuje svoje znanje.

Nikola Napica

Nakon dolaska okupatorskih jedinica i ustaša u Dubrovnik, s naprednim đacima iz svoga razreda i škole suprotstavlja se fašističkoj okupaciji i teroru da bi početkom 1942. god. postao član jednog skojevskog aktiva u Pomorskoj školi.²

Kao skojevac i kasnije sekretar pokazao je izuzetnu ozbiljnost, upornost, snalažljivost i odlučnost u izvršavanju brojnih skojevskih zadataka. Sastanke sa svojim aktivom održavao je na Porporeli, Gracu i drugim mjestima, a u svom stanu samo onda kad bi skromno proslavljali njegov rođendan ili neki drugi praznik.

Nikola je volio društvo i mladenačke veselice. Pa iako je imao veliki krug prijatelja i znanaca, najradije se družio sa svojim skojevcima, Danilom Knafel, Antunom Svilokos i drugima.

Bratu Antunu i Ivuši, te sestri Mariji često je govorio da će glad i rat brzo završiti i da će doći sloboda i bolji dani, a da će okupatori i njihove sluge biti istjerani iz domovine. Neobično je bio zadovoljan kad mu je brat Antun rekao da je ušao u organizaciju SKOJ-a u Trgovačkoj školi.

Nikola je bio marljiv i vrijedan učenik. Svaki razred je s uspjehom redovno završavao, ali zbog svog revolucionarnog rada, naprednog shvaćanja i nepokoravanja ondašnjim školskim naredbama i odlukama dolazio je u sukobe sa nastavnicima. Zbog toga je više puta bio kažnjavan od školskih organa da bi 8. ožujka 1943. god. na VIII izvanrednoj sjednici Nastavničkog zbora s tri svoja druga bio odstranjen iz Pomorske škole kao učenik četvrtog, završnog razreda, u smislu člana 41. točke 6. Stegovnih propisa.³

Međutim, i nakon odstranjenja iz škole nepokolebljivo i dalje nastavlja rad na brojnim zadacima NOP-a, a ujedno sprema samostalno ispite za izvanredno polaganje četvrtog razreda i zaključnog ispita. Pored toga radi i kao vratar da bi olakšao materijalnu situaciju u obitelji.

U svibnju na razrednom ispitu sve je pisane radnje i usmene odgovore valjano položio i tako završio četvrti razred, što je i konstatirano na redovitoj sjednici Nastavničkog zbora od 21. svibnja 1943. god.,⁴ i tog dana je primio svjedodžbu 4. razreda.

Nakon toga je s uspjehom položio sve maturalne ispite da bi svjedodžbu o zaključnom ispitu primio 9. lipnja 1943. god.⁵

Tokom ljeta 1943. god. s još većim žarom izvršava postavljene zadatke, te kao provjereni skojevac-ilegalac postaje član KPJ.

U danima kapitulacije Italije sa svojim drugovima u Gospinom polju i drugim mjestima sakuplja oružje, municiju, vojničke cipele i druge predmete potrebne za NOP i sve to sakriva u tajna skloništa.

12. rujna 1943. god. poslije ručka oblači vojničke cipele, uzima već pripremljeni ruk-

sak i nakon pozdrava sa majkom, braćom i sestrom odlazi vezom u partizane.

Majci je rekao da se ide boriti za slobodu i novo društvo i da o njemu nikom ništa ne govore. Zadnje su mu riječi bile: »Buša, čuvaj majku i sestru, a ti Ivuša i Marija znate kojim ćete putem krenuti«.⁶

Kad je stigao na vrh strme Istarske ulice, u kojoj su tada stanovali, okrenuo se svojim najbližim, veselo mahnuvši, a majka mu je krišom s prozora odmahнула.

Tog je dana s grupom svojih drugova preko Rijeke dubrovačke i Golubovog kamena vezom otišao prema Hercegovini. No u to vrijeme područje oko Slivnice kontroliraju četnici. U Slivnici je i četnički štab. Nikola i njegovi drugovi gube vezu i padaju u ruke koljača. Nakon zvjerskog mučenja Nikolu i osam njegovih drugova strijeljaju i bacaju u jamu. Taj okrutni zločin je izvršen 16. rujna 1943. god, točno na Nikolin 19. rođendan.⁷

Obitelj je tek potkraj 1943. god. doznala o toj strašnoj smrti. Bio je to težak udarac za majku, braću i sestre.

Uskoro su Nijemci i ustaše počeli često vršiti premetačine po kući, a majku i Antuna su hapsili, ispitivali i maltretirali. U takvim nemogućim uvjetima oni više nisu mogli opstati u gradu, već cijela obitelj, koja je već bila angažirana na zadacima NOP-a, vezom odlazi na oslobođenu teritoriju, majka i kćerka preko Požarnog, a sinovi u partizanske jedinice.

Ivo Dabelić

Bilješke:

1. Sjećanje Marije Nađ na brata Nikolu, Zbirka sjećanja DM, Odjel socijalističke revolucije, Inv. br. 198
2. Spomen knjiga palim borcima Dubrovnika u NOR-u 1941 — 1945. god.
3. Knjiga zapisnika Pomorske škole, HAD
4. Knjiga zapisnika Pomorske škole, HAD
5. Glavni imenik Pomorske škole, HAD
6. Sjećanje Marije Nađ na brata Nikolu, Zbirka sjećanja DM, Odjel socijalističke revolucije, Inv. br. 198.
7. 125. Obljetnica Pomorskog školstva u Dubrovniku, Pomorska škola Dubrovnik, 1977. god. str. 181.

RADNA ORGANIZACIJA

„Nikola Mašanović“

DUBROVNIK, I. M. Crnoga 1/A

Proizvodi:

SVE VRSTE ELEKTROKONTAKTNIH
I METALOKONTAKTNIH PROIZVODA